

מזכרת

משמחת נישואין

של

עוזיאל הכהן וחי' מושקא שיחיו
וויינשטיין

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה
ברוקלין, ניו-יארק

ב"ה.

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו, החתן הרה"ת ר' **עוזיאל הכהן** והכלה המהוללה מרת **חי' מושקא שיחיו**.

התודה והברכה לכל קרובי המשפחה, ידידים ומכירים, שהואילו לבוא לשמוח אתנו ביום שמחת לבבנו, ולברך את החתן והכלה שיחיו, ואותנו כולנו, בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב הננו בזה לכבד את המשתתפים בשמחתנו - על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא זי"ע - בתשורה מיוחדת, הכוללת:

הכוללת: (א) ביאור בפירוש רש"י על הפסוק (חוקת כא, כ) "ונשקפה על פני הישימון" - משיחת מוצש"ק פ' חוקת-בלק, י"ב תמוז ה'תשל"ט, כפי שהוגה ע"י כ"ק אדמו"ר, (ב) צילום כתי"ק אדמו"ר: (1) מענות על שאלות המניחים בשיחה הנ"ל (שזכה לקבל אא"ז של הכלה, הרה"ת ר' דוד שי' פלדמן, (2) הגהת השיחה כפי שנרשמה ע"פ המענות הנ"ל (כמה מהצילומים הוקטנו מגדלם המקורי).

הא-ל הטוב, הוא יתברך, יברך אתכם ואותנו, בתוך כלל אחינו בני"י יחיו, בברכות מאל"פ מנפש ועד בשר, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש.

מוקיריהם ומכבדיהם

משפחת גורארי'

משפחת ווינשטיין

יו"ד סיון, ה'תשפ"ב

ברוקלין, נ.י.

בס"ד. משיחת מוצאי ש"פ חוקת־בלק, י"ב תמוז, ה'תשל"ט

א. אין דעם פסוק "ונשקפה על פני הישימון"¹, שטעלט זיך רש"י אויף "ונשקפה", און טייטשט אָפּ: "אותה הפסגה", אַז די "פסגה" וועגן וועלכע עס רעדט זיך פריער ("ראש הפסגה") איז "נשקפה על פני הישימון" – "על פני המקום ששמו ישימון, והוא לי מדבר שהוא שמם".

דערנאָך זאָגט רש"י: "ד"א ונשקפה הבאר על פני הישימון, שנגנזה בימה של טבריא, והעומד על הישימון מביט ורואה כמין כברה בים, והיא הבאר". און דערנאָך איז רש"י מסיים "כך דרש רבי תנחומא".

וואָס בשעת רש"י ברענגט אַראָפּ אַן ענין וואָס שטייט אין מדרש, איז עס אַ הוכחה אַז דאָס האָט אַ שייכות צו פשוטו של מקרא, ווי רש"י האָט שוין געזאָגט אין ספר בראשית² אַז ער ברענגט נאָר "אגדה המישבת דברי המקרא".

[וואָרום אויב ס'איז אַן אגדה וואָס איז ניט מיישב פשוטו של מקרא, און אין פשוטו של מקרא בלייבט עפעס ניט פאַרשטאַנדיק – זאָגט דעמולט רש"י "לא ידעתי", ווי מ'געפינט בכ"מ³ (אויך בפרשתנו⁴).

און ס'איז ידוע דער כלל⁵ אַז בשעת רש"י ברענגט צוויי פירושים, פריער דעם ערשטן פירוש, און דערנאָך ד"א, איז דערפון די הוכחה אַז דער ערשטער פירוש איז קרוב יותר צו פשוטו של מקרא.

[וואָרום בשעת אַז ביידע פירושים זיינען שקולים, איז רש"י מקדים אַז אין דעם ענין זיינען דאָ צוויי פירושים⁶, און ערשט דערנאָך איז ער זיי מפרט און שרייבט זיי איינער פאַר דעם צווייטן, וויבאָלד אַז רש"י קען ניט שרייבן ביידע פירושים בבת אחת (אין אַן אופן פון "אחת דבר אלקים שתיים זו שמעתי"⁷) – וואָס דעמולט איז עס ניט קיין הוכחה אַז דער ערשטער פירוש איז נענטער צו פשוטו של מקרא;

אַבער ווען רש"י איז ניט מקדים אַז אין דעם ענין זיינען דאָ צוויי פירושים, נאָר ער הויבט אַן גלייך מיטן ערשטן פירוש, און דערנאָך ברענגט ער דעם צווייטן פירוש – איז דאָס אַ הוכחה אַז דער ערשטער פירוש איז קרוב יותר צו פשוטו של מקרא],

נאָר אַזוי ווי דער ערשטער פירוש איז ניט אינגאַנצן גלאַטיק (ס'איז דאָ אויף אים אַ קשיא), דאַרף מען זוכן אַ צווייטן פירוש.

און דער צווייטער פירוש אַליין איז אויך ניט מספיק, ואדרבה ער איז נאָך ווייטער פון פשוטו של מקרא ווי דער ערשטער פירוש, וואָס דערפאַר ברענגט אים רש"י נאָר אַלס אַ הוספה צום ערשטן פירוש.

דאַרף מען פאַרשטיין: פאַרוואָס איז דער ערשטער פירוש ניט מספיק (וואָס דערפאַר דאַרף מען אַנקומען צום צווייטן פירוש), און פאַרוואָס איז ער אַבער פאַרט קרוב יותר צו פשוטו של מקרא מערער ווי דער צווייטער פירוש.

¹ פרשתנו (חוקת) כא, כ.

² שם.

³ נסמנו בלקו"ש ח"ה ע"י 1 שוה"ג להערה 2.

⁴ שם, יא.

⁵ ראה לקו"ש ח"יא ס"ע 141 ואילך. ועוד.

⁶ לדוגמא – ראה פרש"י עה"פ תשא לב, ד. נתי בלקו"ש שם.

⁷ תהלים סב, יב.

ב. אויך דאַרף מען פאַרשטיין:

מ'געפינט בכ"מ אַז רש"י ברענגט אַראָפּ אַן ענין וואָס שטייט אין מדרש, און זאָגט דאָס ניט בשם אומרו דאַרף מען פאַרשטיין פאַרוואָס דאַרף רש"י זאָגן "כך דרש רבי תנחומא"?

נאָכמער: דעם פירוש וואָס רש"י ברענגט געפינט מען בכ"מ: אין מדרש תנחומא⁸, אין מדרש רבה⁹, און אין ירושלמי¹⁰ –

און וויבאַלד אַז רש"י איז מדגיש "כך דרש רבי תנחומא", איז פאַרשטאַנדיק, אַז ס'איז דאָ אַ חילוק צווישן די אַלע מקומות הנ"ל, און דאָס איז אַ חילוק וואָס איז נוגע אין פשוטו של מקרא – און דערפאַר איז רש"י מדגיש "כך דרש רבי תנחומא", וויבאַלד אַז דוקא דער ענין וואָס שטייט אין מדרש תנחומא איז מתאים צו פשוטו של מקרא.

דאַרף מען פאַרשטיין: וואָס זיינען די חילוקים צווישן די מקומות הנ"ל, און פאַרוואָס איז דוקא דער פירוש וואָס שטייט אין מדרש תנחומא מתאים צו פשוטו של מקרא.

ג. איז דער ביאור אין דעם: דער¹¹ פירוש הראשון וואָס רש"י ברענגט¹², אַז "ונשקפה" גייט אויף "אותה הפסגה" [וואָס אע"פ אַז "ראש (הפסגה)" איז לשון זכר, איז דאָך אָבער "פסגה" לשון נקבה, און דערפאַר קען מען זאָגן אויף דערויף "ונשקפה" (בל' נקבה), וויבאַלד אַז פון דאָרטן האָט מען געזעהן די גאַנצע פסגה, און ניט נאָר "ראש הפסגה"], איז ניט מספיק, וואָרום אויף דערויף איז דאָ אַ קשיא:

אין פשוטם של כתובים רעדט זיך דאָ וועגן דער באר, אַז דער באר איז געגאַנגען "נחליאל ומנחליאל במות ומבמות הגיא אשר בשדה מואב גוי" (וואָס "שם בטלה הבאר"¹³ – איז ווי פאַסט אַהער אַז "אותה הפסגה" איז "נשקפה על פני הישימון"?)

מ'קען ניט זאָגן אַז דאָס איז דערפאַר וואָס מ'דאַרף האָבן אַ סימן וואו איז דער "ראש הפסגה" (כדי מ'זאָל וויסן וואו דער באר איז געגאַנגען) – וואָרום עס רעדט זיך דאָך ווען אידן זיינען געווען אין "במות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה". האָבן זיי אַליין געזעהן דעם "ראש הפסגה", ובמילא דאַרפן זיי ניט האָבן קיינע זייטיקע סימנים אויף דערויף.

וועד ועיקר: אפי' אויב מ'וועט זאָגן אַז מ'דאַרף האָבן דעם סימן צוליב די דורות הבאים – איז ניט פאַרשטאַנדיק: וויבאַלד אַז "ישימון" איז אַ "מדבר שהוא שמים", אַ פלאַכער אָרט, און ווי פרש"י פריער¹⁴ איז דער גאַנצער שטח געווען שוה, איז וואָס דאַרפן האָבן אַ סימן אויף דעם איינציגען הר וואָס איז דאָרטן דאָ?! (די צוויי אַנדערע וואָס זיינען געבליבן, איז הר סיני געווען פון צווייטן זייט מדבר לגבי מואב, און דער צווייטער איז געווען הר על גבי הר)!!

ד. און דערפאַר ברענגט רש"י דעם צווייטן פירוש, אַז "ונשקפה" גייט אויפן באר, וואָס עפ"ז קומט דאָס בהמשך צו די פריערדיקע פסוקים וועלכע רעדן וועגן דער באר [און דערפאַר שטייט "ונשקפה", לשון נקבה,

⁸ עה"פ (סוף פסקא כא).

⁹ ויק"ר פכ"ב, ד. קה"ר פ"ה, ט. (בסופו).

¹⁰ כלאים פ"ט סוף ה"ד.

¹¹ מכאן עד סיום השיחה – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר.

¹² פרשתנו כא, כ.

¹³ פרש"י עה"פ.

¹⁴ כ, כב.

ע"ד ווי ש'שטייט¹⁵ "באר חפרוה גוי", וויבאלד אָז "באר" איז לשון נקבה, אָז דער באר איז "נשקפה על פני הישימון".

אָבער עפ"י איז ניט פאַרשטאַנדיק: ווי קען מען זאָגן אָז דער "באר" איז "נשקפה על פני הישימון", בשעת (רש"י זאָגט אָז) אין "במות הגיא אשר בשדה מואב" איז "בטלה הבאר"?

[ובפרט ווי רש"י האָט שוין געזאָגט פריער¹⁶ אָז דער באר איז געווען "בזכות מרים", וואָס דערפאַר איז נאָך דערויף וואָס "ותמת שם מרים" איז "לא הי' מים לעדה"¹⁷ – ועד"ז ענני הכבוד בזכות אהרן¹⁸ – נאָר דערנאָך איז דער באר צוריקגעקומען בזכותו של משה¹⁹, איז נאָך דערויף וואָס "מת משה", האָט דאָך געמוזט זיין "בטלה הבאר".]

אויף דערויף זאָגט רש"י – "שנגנזה בימה של טבריא", והביאור בזה:

די פעולה פון דעם באר איז געווען – אָז ס'זאָל זיין דער "והשקית את העדה ואת בעירם"²⁰, און ווי מיזעט בפשטות אָז די מציאות פון דעם סלע (פון וועלכן דער באר איז אַרויסגעקומען) איז געווען אויך פריער, און אעפ"כ איז געווען דער "וירב העם עם משה גוי" אויף דעם וואָס ס'איז ניטאָ קיין וואָסער²¹. ביז אָז ס'איז געווען דער "ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם"²².

וואָס דערפון איז פאַרשטאַנדיק אָז "בטלה הבאר" מיינט אָז ס'איז בטל געוואָרן דער "ויצאו מים" (פעולת הבאר). אָבער די מציאות פון דעם סלע איז געבליבן אויך דערנאָך, נאָר "נגנזה בימה של טבריא", און אויף דערויף זאָגט מען אָז "העומד על הישימון מביט ורואה כמין כברה בים", ער זעט אָ "סלע עגול ועשוי ככברה"²³, וואָס דאָס איז דער סלע פון וועלכן דער באר איז אַרויסגעקומען.

ה. עפ"י האָט דאָך רש"י געדאַרפט ברענגען נאָר דעם צווייטן פירוש, וויבאלד אָז לויט דעם פירוש גייט דער "ונשקפה על פני הישימון" אויפן "באר", כפשטות הכתובים – איז אָבער דאָ אַן אַנדער קשיא, וואָס מצד דער קשיא איז דער פירוש נאָך ווייטער פון פש"מ ווי דער ערשטער פירוש (און דערפאַר ברענגט דאָס רש"י אַלס דעם צווייטן פירוש):

פון דעם לשון "ונשקפה", בוא"ו המוסיף, איז משמע אָז עס רעדט זיך וועגן נאָך אַן ענין וואָס איז געווען **באותו הזמן** ווען דער באר איז געווען אין "הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה".

און וויבאלד אָז בר"ח שבת זיינען שוין אידן געווען "בגיא"²⁴, און ביז סוף חיי משה – געהערט דאָרט "אלה הדברים אשר דבר משה", וואָלט מען געדאַרפט זאָגן אָז "ונשקפה על פני הישימון" איז געווען אין דעם זעלבן זמן – ר"ח שבת.

¹⁵ פרשתנו כא, יח.

¹⁶ עה"פ שם כ, ב.

¹⁷ שם, א"ב.

¹⁸ רש"י שם כא, א.

¹⁹ תענית ט, א.

²⁰ פרשתנו שם, ח.

²¹ שם ג, ואילך.

²² שם, יא.

²³ פרש"י ד"ה כמין – שבת לה, א.

²⁴ דברים א, ג. שם ד, מו.

אָבער לויט דעם פירוש אַז "ונשקפה על פני הישימון" גייט אויף דעם וואָס דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא", וועט אויסקומען אַז "ונשקפה על פני הישימון" איז געווען אַ משך זמן **לאח"ז** וואָס דער באר איז געווען אין "הגיא גוי ראש הפסגה" (און ניט באותו הזמן), וואָרום דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא" ערשט לאַחר מות משה (וואָס דעמולט ערשט "בטלה הבאר"), קודם שעברו את הירדן, אָדער (ע"פ סברא) כשכנסו לארץ (ווען זיי האָבן כובש געווען ימה של טבריא).

מיגעפינט טאַקע אַז אין פסוק ווערן דערמאָנט ענינים "על שם העתיד", ווי רש"י זאָגט בנוגע צו "אשור"²⁵, און בנוגע צו "נחל אשכול"²⁶, ובכ"מ – דאָס איז אָבער ניט קיין גלאַטער אופן אין לימוד פון פשוטו של מקרא.

ובפרט אַז ס'שטייט "ונשקפה על פני הישימון", בוא"ו המוסיף, וואָס דערפון איז משמע אַז ס'איז געווען באותו הזמן וואָס דער באר איז געווען אין "הגיא גוי ראש הפסגה", כנ"ל.

און צוליב דער קשיא, איז דער פירוש ווייטער פון פש"מ נאָכמער פון דעם ערשטן פירוש, און דערפאַר ברענגט דאָס רש"י אַלס אַ צווייטער פירוש.

ו. דער ביאור אין דעם וואָס רש"י איז מוסיף "כך דרש רבי תנחומא":

אין מפרשי הירושלמי²⁷ שטייט אַז "הר הישימון" איז "הר הכרמל דגרים בפרק במה מדליקין בענין זה", וואָס דאָרטן שטייט: "הרוצה לראות בארה של מרים יעלה לראש **הר הכרמל** ויצפה ויראה כמין כברה בים וזו היא בארה של מרים".

דאָס איז אָבער אַ פירוש תמוה וואָס לא זכיתי להבין, וואָרום:

ווען ס'איז געזאָגט געוואָרן "ונשקפה על פני הישימון", אויך (ועיקר) "ראש"²⁸ הפעור **הנשקף על פני הישימון**, זיינען אידן געווען אין "עבר הירדן מזרחה", אין דעם גבול **המזרחי** מחוץ פון א"י – האָט דאָך קיין אָרט ניט אַז זייענדיק דאָרטן זאָלן זיי זאָגן אַ סימן אויף דעם באר און בעל פעור אַז מ'קען זיי זעהן פון "הר הכרמל" וואָס געפינט זיך **במערבה** של א"י, לעבן ים התיכון!

ובפשטות דאָרף מען זאָגן אַז זייענדיק אין עבר הירדן מזרחה, האָבן אידן געזאָגט אין דער שירה אַז דער באר, לאַחרי מות משה, וועט זיין אין אַן אָרט ("נגנזה בימה של טבריא") וועלכן מ'קען זעהן פון דעם אָרט וואו זיי געפינען זיך (אָדער בסמיכות) – "ישימון", לעבן שפת "ימה של טבריא",

וואָס דעם אָרט האָבן שוין אידן איינגענומען בעת כיבוש ארץ סיחון **ועוג** (וואָס דאָרטן איז "ימה של טבריא"), און דאָרטן האָבן זיך באַזעצט די "שני המטות וחצי המטה"²⁹ – האָבן זיי פון דאָרטן געזעהן ימה של טבריא וואָס דער באר "נגנזה בימה של טבריא".

ז. עפ"ז וועט מען פאַרשטיין פאַרוואָס רש"י ברענגט דעם פירוש פון מדרש תנחומא דוקא ("כך דרש רבי תנחומא"):

²⁵ פרש"י עה"פ בראשית ב, יד.

²⁶ פרש"י עה"פ דברים א, כד.

²⁷ פני"מ.

²⁸ בלק כג, כח. ולהעיר גם "מבית הישימות" (מסעי לג, מט).

²⁹ ראה מטות לב, לג ואילך.

אין די אַנדערע ערטער וואו עס ברענגט זיך דער ענין, סיי אין ירושלמי, און סיי אין מדרש רבה, שטייט דער לשון "הר הישימון", משא"כ אין מדרש תנחומא וואָס דאָרטן שטייט "ישימון" סתם, און ניט "הר הישימון".

וואָס פון פשטות הכתובים קומט אויס אַז "ישימון" איז ניט קיין "הר", וואָרום אין פסוק ווערט דערמאָנט דער ענין פון "גיא", אַ מקום נמוך, און עס ווערט דערמאָנט דער ענין פון "פסגה", אַ מקום גבוה;

און וויבאַלד אַז אין פסוק שטייט "ישימון" סתם, און ניט "הר" (אַדער גיא) הישימון", איז פאַרשטאַנדיק, אַז דאָס איז אַ שטח וואָס איז גלייך מיט פני הארץ, ס'איז ניט קיין (טאָל, און ניט קיין) "הר"; דאָס איז אַ "מדבר שהוא שמים", אָבער אין אַנדערע זאָכן איז עס גלייך מיט כל הארץ.

און ס'איז אויך פאַרשטאַנדיק בפשטות אַז מ'דאַרף ניט אַנקומען צו "הר הישימון" אויף צו זעהן בארה של מרים וואָס "נגנזה בימה של טבריא" – וואָרום מ'קען דאָס זעהן פון "ישימון" סתם, ניט קיין "הר":

בשעת מ'געפינט זיך אין **מערבה** של א"י, און פון דאָרטן וויל מען זעהן "ימה של טבריא" וואָס געפינט זיך אין גבול **המזרחי** פון א"י, מוז מען אַרויפגיין אויף "**ראש הר הכרמל**" – וויבאַלד אַז צווישן "הר הכרמל" מיט "ימה של טבריא" איז דאָ אַ מרחק גדול, און צווישן זיינען דאָ כו"כ עניני ישוב (ערים, אילנות וכו'), קען מען דאָס ניט זעהן פון אַ שטח רגיל, נאָר מ'דאַרף אַרויפגיין אויף "**ראש הר הכרמל**";

ווען מ'געפינט זיך אָבער אין עבר הירדן מזרחה, **לעבן** שפת "ימה של טבריא" (וואָס דאָרטן האָבן זיך געפונען "שני המטות וחצי המטה") – דאַרף מען ניט אַרויפגיין אויף אַ הויכן באַרג ("הר הישימון") אויף צו זעהן "ימה של טבריא", נאָר מ'קען דאָס זעהן פון "ישימון" סתם, אַ שטח רגיל.

און דערפאַר זאָגט רש"י "כך דרש רבי תנחומא", וויבאַלד אַז נאָר אין מדרש תנחומא שטייט "ישימון" סתם (ניט "הר הישימון") – און פון פשטות הכתובים איז פאַרשטאַנדיק אַז דאָס איז ניט געווען קיין "הר", נאָר אַ שטח רגיל. כנ"ל.

ח. און אע"פ אַז אין במדב"ר³⁰ שטייט "ישימון" סתם, און ניט "הר הישימון" – ברענגט אָבער רש"י פון מדרש תנחומא דוקא, וויבאַלד אַז אין במדב"ר שטייט "כמלא תנור", און ניט "כמין כברה", משא"כ אין מדרש תנחומא, וואָס ע"פ גירסת רש"י³¹ שטייט דאָרטן "כמין כברה".

והביאור בזה:

ע"פ פש"מ קען מען ניט זאָגן אַז "בארה של מרים" איז געווען "כמלא תנור", וואָרום א) זאָגן אַז דער סלע וואָס האָט משקה געווען את כל המחנה איז געווען מערניט ווי "כמלא תנור" – איז עס אַ תמיהה גדולה, און אויף דערויף דאַרף מען אַנקומען צו אַ נס נוסף; ב) **ועיקר** – מיט וואָס וועט זיך אויסטיילען דער שטח פון דעם "כמלא תנור" פון די וואָסערן פון "ימה של טבריא" וואָס דערפאַר וועט מען דאָס באַמערקען – **ונשקפה** ע"פ הישימון?

משא"כ אויב ס'איז געווען "כמין כברה", וואָס דעמולט רעדט זיך ניט וועגן דעם **שטח** פון דעם סלע, נאָר וועגן זיין **מראה** – אַז דער אָרט איז נבדל און משונה פון מי היים ("כמין כברה"), און דערפאַר איז ער נראה ונשקף.

³⁰ פיי"ט, כו.

³¹ ראה תנחומא באבער בהגהות.

א

מענה להמניחים על שאלותיהם בהמדובר בהתועדות מוצש"ק חוקת-בלק, י"ב תמוז, תשל"ט:

"בפרש"י עה"פ "ונשקפה על פני הישימון", נתבאר שהפ"י הא' אינו מספיק, מאחר שפסוקים אלו מדברים אודות הבאר, ולמאי נפק"מ שהפסגה "נשקפה על פני הישימון" (ואפ"י אם צריך סימן שידעו בדורות הבאים איפה "ראש הפסגה" – אי"מ אך נותנים סימן ממקום שמם); ולכן מביא רש"י פי' הבי' שקאי על הבאר, אבל פי' זה רחוק יותר מפשש"מ, מאחר דקאי על העתיד, שלאחרי שבנ"י יכנסו לארץ, אז תגנו הבאר בימה של טבריא.

ומה שמביא רש"י "כך דרש רבי תנחומא" – כי רק מ"ש שם מתאים לפשש"מ:

בגמרא שבת (לה, א) מדובר אודות הר הכרמל, וא"כ אפ"ל שזהו הישימון, מאחר שהר הכרמל הוא בא"י, ובנ"י היו עדיין בעבר הירדן, ושם אמרו "ונשקפה על פני הישימון" שבו הם נמצאים.

ובירושלמי (כלאים פ"ט ה"ד) ובמד"ר (ויק"ר פכ"ב, ד. קה"ר פ"ה [ט]) כתוב "הר הישימון", וע"פ פשש"מ אי"ז הר כ"א מקום מישור (מאחר שלא כתוב בפסוק "הר הישימון") – וכמובן בפשטות שהר הכרמל הי' במערה של אי"ז (ע"י ים התיכון), ולכן צריך לעלות להר כדי לראות משם את ימה של טבריא, משא"כ כשנמצאים ב"ישימון" (בעבר הירדן), הרי"ז קרוב לימה של טבריא, וגם ממקום מישור יכולים לראות את ימה של טבריא.

ולכן מביא רש"י ממדרש תנחומא דוקא, מאחר ששם לא כתוב "הר הישימון", אלא "ישימון" סתם.

לא תפסנו:

א) שירת בני"ז אודות הבאר היתה תיכף לאחרי "נסי נחלי ארנון" ש"נזדעזעו ההר של אי"ז. . ונתקרב לצד הר של מואב. . לאחר שעברו חזרו ההרים למקומם והבאר ירדה לתוך הנחל (ארנון) והעלתה משם ההרוגים כו' ומוליכתן סביב המחנה, וישראל ראו ואמרו שירה" (פרש"י פרשתנו כא, יד-טז).

ולכאורה נחל ארנון (שהוא "בין מואב ובין האמורי" (פרשתנו שם, ג)) רחוק מימה של טבריא הרבה יותר מהמרחק שבין הר הכרמל לימה של טבריא,

[במפת הארץ של טוקצ'ינסקי, ובמפת הארץ שבאנציק' תלמודית, ועוד, נמצא נחל ארנון דרומית לסוף הירדן, בערך מקביל לאמצע ים המלח – ועפ"ז ה"ה רחוק מימה של טבריא יותר מהמרחק שבין הר הכרמל לימה של טבריא],

וא"כ איך יכלו בני"ז לראות את ימה של טבריא ממרחק גדול כזה, וללא הר אלא במקום מישור?

לכאורה צ"ל שהפסוק "ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה גו" מדבר אודות הזמן דפטירת משה, דהיינו, שהבאר באה עד "הגיא אשר בשדה מואב גו", ש"שם מת משה ושם בטלה הבאר" (פרש"י עה"פ), שפטירת משה היתה לאחרי "נסי נחלי ארנון" (שאו נאמרה השירה) –

ועפ"ז צ"ל שה"ישימון" אינו המקום שבו היו בני"ז בעת אמירת השירה, כ"א המקום שבו היו בעת פטירת משה, שזהו "הר נבו אשר בארץ מואב אשר על פני ירחו" (האזינו לב, מט),

[וכמ"ש הראב"ע עה"פ (מסעי לג, מט) "ויחננו על הירדן מבית הישימות גו" – "הוא הגיא הנשקף על פני הישימון"],

מזכרת מנישואי עוזיאל הכהן וחי' מושקא שיהיו וויינשטיין – יו"ד סיון ה'תשפ"ב

וגם מקום זה הוא רחוק מימה של טבריא יותר מהמרחק שבין הר הכרמל לימה של טבריא (ע"פ המפות, נמצא מקום זה (סביבות הר נבו) במקביל לצפונו של ים המלח (קצת יותר צפונה) – וא"כ ה"ה רחוק מימה של טבריא כנ"ל).

וא"כ איך יכלו בניי לראות את ימה של טבריא ממרחק גדול כזה ללא הר – הרי כשהקב"ה הראה למשה את א"י הי' צ"ל "ויעל משה מערבות מואב אל הַר נבו ראש הפסגה", ורק אז "ויראהו ה' את כל הארץ גו" (ברכה לד, א)!

ב) בנוגע למשנ"ת שרק במדרש תנחומא כתוב "ישימון" סתם ולא "הַר הישימון" – הנה גם בבמדב"ר (פ"ט, כו) כתוב "העומד על פני הישימון" (ולא "הַר הישימון"), וא"כ מדוע מדייק רש"י "כך דרש רבי תנחומא", הרי גם בבמדב"ר כתוב כך?

ג) מדוע משנה רש"י מלשון התנחומא "רואה בתוך הים כמלא פי תנור" (ועד"ז בבמדב"ר: "כמלא תנור"), וכותב: "כמין כברה בים" (כלשון הירושלמי, ועד"ז בויק"ר ובקה"ר – "כברה קטנה")?.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק):

[1] על מה שכתבו: "בפרש"י עה"פ "ונשקפה על פני הישימון" – על תיבת "ונשקפה", כתב:

שצ"ל נבדל משאר המים (כברה) שלכן נראה ונשקף

[2] על מה שכתבו: "מאחר שהר הכרמל הוא בא"י, ובניי היו עדיין בעבר הירדן" – סימן שני קווים תחת התיבות "שהר הכרמל הוא בא"י", ותחת התיבות "בעבר הירדן", ושני קווים בצד הגליון.

[3] לפני הפיסקא: "ובירושלמי כו' ובמד"ר כו", כתב:

ועוד רא"י*

[4] על מה שכתבו: "וכמובן בפשטות שהר הכרמל הי' במערבה של א"י (ע"י ים התיכון)", כתב:

ובינו לימה של טבריא ישובים

[5] על מה שכתבו: "לא תפסנו כו", כתב:

הרי משה כבש כל ארץ עוג (והבאר אתם קודם לקבורתו בנבו)) שזהו כולל שפת ים טבריא ממש

[6] על מה שכתבו: "הנה גם בבמדב"ר (פ"ט, כו) כתוב "העומד על פני הישימון" (ולא "הַר הישימון"), כתב:

וכתוב כתנור

[7] על מה שכתבו: "וכותב: "כמין כברה בים" – סימן בעיגול תיבת "כברה", וכתב:

ראה בהגהות לבאבער שכ"ה בכו"כ מקומות

[8] על כללות הפיסקא: "מדוע משנה רש"י מלשון התנחומא כו", כתב:

לומר שהסלע שהשקה כל המחנה הי' [פי תנור] (ואפילו כתנור) – תמי' גדולה וצ"ל נס נוסף – משא"כ כשאינו מדבר בשטח כ"א במראה שמשונה מימי הים ולכן נראה

* תיבה זו אינה ברורה בכתי"ק. המו"ל

- ב -

נחל אגרון דרומיה לסוף הירדן, בערך מקביל לאמצע ים המלח - ועפ"ז ה"ה רחוק מימה של טבריא יותר מהמרחק שבין הר הכרמל לימה של טבריא],
וא"כ איך יכלו בני לראות את ימה של טבריא ממרחק גדול כזה, וללא הר אלא במקום מישור?

לכאורה צ"ל שהפסוק "ומבמות הגיא אשר בסדו מואב ראש הפסגה גו" מדבר אודות הזמן דפטירה משה, דהיינו, שהבאר באה עד "הגיא אשר בסדה מואב גו", ש"ש מת משה ושם בטלה הבאר" (פרש"י עה"פ), שפטירה משה היחה לאחרי "נסי נחלי ארנון" (שאז נאמרה השירה) -

ועפ"ז צ"ל ש"הישימון" אינו המקום שבו היו בני בעת אמירת השירה, כ"א המקום שבו היו בעת פטירה משה, אא שזהו "הר נבו אשר בארץ מואב אשר על פני ירחו" (האזינו לב, מט),

| וכמ"ש הראב"ע עה"פ (מסעי לג, מט) "ויחננו על הירדן מבית הישימות גו" - "הוא הגיא הנשקף על פני הישימון",

וגם מקום זה הוא רחוק מימה של טבריא יותר מהמרחק שבין הר הכרמל לימה של טבריא (ע"פ המפות, נמצא מקום זה ~~צאצא~~ (סביבות הר נבו) במקביל לצפונו של ים המלח (קצת יותר צפונה) - וא"כ ה"ה רחוק מימה של טבריא כנ"ל).

וא"כ איך יכלו בני לראות את ימה של טבריא ממרחק גדול כזה ללא הר - הרי כשהקב"ה הראה למשה את א"י הי' צ"ל "ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו ראש הפסגה", ורק אז "ויראהו ה' את כל הארץ גו" (ברכה לד, א)?

(ב) בנוגע למשנת שרק במדרש תנחומא כתוב "ישימון" סתם ולא "הר הישימון" - הנה גם בבמדב"ר (פי"ט, כו) כתוב "העומד על פני הישימון" (ולא "הר הישימון"),

וא"כ מדוע מדייק רש"י "כך דרש רבי תנחומא", הרי גם בבמדב"ר כתוב כך? (ג) מדוע משנה רש"י מלשון התנחומא "רואה בתוך היס כמלא פי תנור

(ועד"ז בבמדב"ר: "כמלא תנור"), וכוחב: "כמין כברה ביס" (כלסון הירושלמי, ועד"ז בויק"ר ובקה"ר - "כברה קטנה")?

יחזק
סתור
אזכר אהליך אהליך
הוא אהליך
ואצלו טעור - ואצלו
יבין יבין - ואצלו - ואצלו
אזכר אהליך אהליך
הוא אהליך
ואצלו טעור - ואצלו
יבין יבין - ואצלו - ואצלו

ב

מענה להמניחים על מכתבם – בהמשך להמענה שקיבלו על שאלותיהם בהמדובר בהתוועדות מוצש"ק חוקת-בלק: "על מה ששאלנו אודות הביאור בפרש"י, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הרי משה כבש כל ארץ עוג (והבאר אתם קודם לקבורתו בנבו) שזהו כולל שפת ים טבריא ממש".

לא תפסנו הכוונה בזה:

הכיבוש דעבר הירדן מזרחה הי' באופן ש"הלכו כל דרומה של מואב עד סופה ומשם הפכו פניהם לצפון עד שסבבו כל מצר מזרחי שלה לרחבה, וכשכלו את מזרחה מצאו את ארץ סיחון ועוג. . וזהו שנאמר ביפתי (שופטים יא, יח) וילך במדבר ויסב את ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבוא ממזרח שמש לארץ מואב, וכבשו את ארץ סיחון ועוג שהיתה בצפונה של ארץ מואב" (פרש"י מסעי לד, ג).

ולאחרי שכבשו את ארץ סיחון ועוג, נתנו אותה ל"שני המטות וחצי המטה" – "מערוער אשר על נחל ארנון וחצי הר הגלעד ועריו (ארץ סיחון) נתתי לראובני ולגדי ויתר הגלעד וכל הבשן ממלכת עוג נתתי לחצי שבט המנשה" (דברים ג, יב), שזהו כולל "מן הגלעד ועד נחל ארנון גוי מכנת ועד ים הערבה ים המלח תחת אשדות הפסגה מזרחה" (שם, טז-יז).

ולכאורה, לאחרי שכבשו את ארץ סיחון ועוג והורישו ל"שני המטות וחצי המטה" – חזרו בני"י ל"ערבות מואב", כפשטות הכתובים בס"פ חוקת, שלאחרי שכבשו את סיחון ועוג וירשו את ארצם, אז "ויסעו בני"י ויחנו בערבות מואב מעבר לירדן ירחו".

[וכן משמע בר"פ דברים, שה"דברי תוכחות" שהוכיח משה את בני"י "בערבות מואב" (פרש"י דברים א, א) היו "אחרי הכותו את סיחון גוי ואת עוג" (דברים שם, ד), וכפרש"י: "המתין עד שהפיל סיחון ועוג לפניהם והורישם את ארצם ואח"כ הוכיח" – ועפ"ז צ"ל שלאחרי שכבשו את ארץ סיחון ועוג חזרו לערבות מואב].

ו"בערבות מואב על ירדן ירחו" היתה החניי האחרונה של בני"י בעבר הירדן (מסעי לג, מח), ואח"כ עברו את הירדן ונכנסו לא"י ע"י יריחו (כמ"ש (יהושע ד, יט) "והעם עלו מן הירדן. . ויחנו בגלגל בקצה מזרח יריחו").

ועפ"ז צ"ל לכאורה שגם הבאר חזרה עם בני"י לערבות מואב [אף שלפנ"ז – כשכבשו את ארץ סיחון ועוג – היתה הבאר (יחד עם בני"י) על שפת ים טבריא], כי הרי הבאר בטלה רק כשמת משה, ומשה מת ב"במות הגיא אשר בשדה מואב" (כפרש"י עה"פ – "כי שם מת משה"), בארץ מואב,

[וכן משמע בפ' בלק, שבלק מלך מואב לקח את בלעם "שדה צופים ראש הפסגה" (בלק כג, יד), ובפרש"י: "ששם מת משה".

ועד"ז "ויקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימון" (שם, כח), ובפרש"י: "ראה שהן עתידין ללקות ע"י פעור" – ומיתת משה היתה לאחרי ש"ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו ראש הפסגה אשר על פני ירחו. . ויקבר אותו בני בארץ מואב מול בית פעור" (ברכה לד, א-ו), ובפרש"י: "לכפר על מעשה פעור"].

ועפ"ז – לא תפסנו הכוונה בהמענה:

בפשטות אפ"ל שהכוונה בהמענה היא, שבשעה שבאו בני"י לשפת ים טבריא (כשכבשו את ארץ עוג), נגזזה שם הבאר [כדמשמע מחידושי הרד"ל לויק"ר (פכ"ב, ד) ש"הבאר נגזזה במזרח א"י קודם שעברו הירדן"], דהרי הבאר הלכה עם בני"י במשך כל הזמן עד מיתת משה, וא"כ חזרה הבאר ל"ערבות מואב",

מזכרת מנישואי עוזיאל הכהן וחי' מושקא שיהיו וויינשטיין – יו"ד סיון ה'תשפ"ב

[וכמשניית בהשיחה שלא מסתבר לומר שהבאר נגזה בימה של טבריא קודם שנכנסו בניי לארץ, אלא לאחרי כניסת בניי לארץ, בבואם לימה של טבריא, נגזה שם הבאר].

ובפשטות צ"ל שהכוונה בהמענה היא, שבשעה שהיו בניי על שפת ים כנרת (כשכבשו את ארץ עוג), ראו את המקום ששם נגזה הבאר (בעתיד), וע"ז קאי "ונשקפה על פני הישימון".

ועפ"ז צ"ל שמ"ש "ונשקפה על פני הישימון" לא קאי על "הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה",

[כי מ"שדה מואב ראש הפסגה" אי אפשר לראות את ימה של טבריא, כי המרחק בינם גדול יותר מהמרחק שבין הר הכרמל לימה של טבריא],

אלא בניי אמרו בשירה, שקודם שבאה הבאר ל"הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה" (ששם בטלה הבאר), אז "ונשקפה על פני הישימון" – שכשהיו בניי על שפת ים כנרת (בכיבוש ארץ עוג) ראו את המקום ששם נגזה הבאר לעתיד.

[ואף ששירת הבאר היתה תיכף לאחרי "נסי נחלי ארנון", כאשר בניי היו בגבול מואב, קודם שכבשו את ארץ סיחון ועוג – הרי השירה מדברת על העתיד, שבשעה שיבואו לשפת ים טבריא יראו את המקום ששם תגזו הבאר].

ועפ"ז צ"ל שהישימון הי' בארץ עוג, סמוך לשפת ים כנרת (שממש יכלו לראות את ימה של טבריא ממקום מישור) – האם נכון,

דלכאורה משמע שהישימון הי' בארץ מואב [כמ"ש בפי' בלק "ויקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימון", ומקום זה הי' בארץ מואב (כנ"ל ששם מת משה, ומיתת משה היתה "בארץ מואב מול בית פעור"), וכ"כ הראב"ע עה"פ (מסעי לג, מט) "ויחננו על הירדן מבית הישימון גוי בערבות מואב" – "הוא הגיא הנשקף על פני הישימון"], וא"כ הרי הישימון הי' רחוק משפת ים טבריא?].

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק):

[1] על מה שכתבו: "כפשטות הכתובים בס"פ חוקת" – מחק את מה שכתבו: "כ(פשטות)", "חוקת"; וכתב:

ה"ז כמובן היפך [פשטות הכתובים בס"פ] מטות וס"פ דברים

[2] על מה שכתבו: "ולאחרי שכבשו את ארץ סיחון ועוג כו", כתב:

מהו ההכרח דהישימון וערבות מואב – הם "ד' אמות" או ג' פרסאות בצמצום ?

[3] על מה שכתבו: "שקודם שבאה הבאר ל"הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה" (ששם בטלה הבאר), אז "ונשקפה על פני הישימון" – מחק תיבת "שקודם", וכתב:

שלאחרי [שבאה הבאר ל"הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה" (ששם בטלה הבאר), אז] **נגזזה ובמילא** ["ונשקפה על פני הישימון"] **ששם ישבו ב' המטות כו' כמפורש בקרא (קודם) שעברו הירדן**

[4] על מה שכתבו: "ועפ"ז צ"ל שהישימון הי' בארץ עוג", כתב:

[ועפ"ז צ"ל שהישימון הי' **גם** [בארץ עוג]

[5] על מה שכתבו: "האם נכון" – מחק תיבת "האם", וסימן בחץ תיבת "נכון", וכתב:

כי כך כתוב בתורת משה

- ב -

כי הרי הבאר בטלה רק כשמה משה, ומשה מה ב"במוח הגיא אשר בשדה מואב"
(כפרש"י עה"פ - "כי שם מה משה"), בארץ מואב,
[וכן משמע בפי' בלק, שבלק מלך מואב לקח את בלעם "טדה צופים ראש הפסגה"
בלק כג, יד), ובפרש"י: "שם מה משה".

ועד"ז "ויקה בלק את בלעה ראש הפעור הנשקף על פני היטימוק" (שם, כח),
ובפרש"י: "ראה שהן עתידין ללקות ע"י פעור" - ומיתה משה היתה לאחרי ש"ויעל
משה מערבות מואב אל הר נבו ראש הפסגה אשר על פני ירחו .. ויקבר אותו בגי
בארץ מואב מול בית פעור" (ברכה לד, א-ו), ובפרש"י: "לכפר על מעשה פעור".
ועפ"ז - לא הפסנו הכוונה בהמענה:

בפשטות אפ"ל שהכוונה בהמענה היא, שבטעה שבאו בני"י לשפת ים טבריא
(כשכבשו את ארץ עוג), נגנזה שם הבאר [כדמשמע מחידושי הרד"ל לויק"ר (פכ"ב, ד)
ש"הבאר נגנז במזרח א"י קודם שעברו הירדן], דהרי הבאר הלכה עם בני"י במשך כל
הזמן עד מיתת משה, וא"כ חזרה הבאר ל"ערבות מואב",

[וכמשנ"ה בהטיחה שלא מסהבר לומר שהבאר נגנזה בימה של טבריא קודם
שנכנסו בני"י לארץ, אלא לאחרי כניסת בני"י לארץ, בבואם לימה של טבריא, נגנזה
שם הבאר].

ובפשטות צ"ל שהכוונה בהמענה היא, שבטעה שהיו בני"י על שפת ים כנרת
(כשכבשו את ארץ עוג), ראו את המקום ששם נגנזה הבאר (בעתיד), וע"ז קאי "ונסקפה
על פני היטימוק".

ועפ"ז צ"ל שמ"ש "ונסקפה על פני היטימוק" לא קאי על "הגיא אשר בשדה
מואב ראש הפסגה",

[כי מ"טדה מואב ראש הפסגה" אי אפשר לראות את ימה של טבריא, כי המרחק
בינם גדול יותר מהמרחק שבין הר הכרמל לימה של טבריא],

אז בני"י אמרו בשירה, ^{הוא} קודם שבאה הבאר ל"הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה"
(ששם בטלה הבאר), אז "ונסקפה על פני היטימוק" - שכשהיו בני"י על שפת ים כנרת
(בכבוש ארץ עוג) ראו את המקום ששם נגנזה הבאר לעתיד.

[ואף ששירה הבאר היה תיכף לאחרי "נסי נחלי ארנון", כאשר בני"י היו
אם
בגבול מואב, קודם שכבשו/ארץ טיחון ועוג - הרי השירה מדברת על העתיד, שבטעה

היה
על
אשר

- ג -

שיבואו לשפת ים טבריא יראו את המקום שטם תגנז הבא].

ועפ"ז צ"ל שהישימון הי' בארץ עוג, סמוך לשפה ים כנרת (שמטם יכלו

לראות את ימה של טבריא ממקום מישור) - ~~אם~~ נכון, כי פני עמק יזרעאל
דלכאורה מסמך שהישימון הי' בארץ מואב [כמ"ט בפ' בלק "ויקה בלק את

בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימון", ומקום זה הי' בארץ מואב (כנ"ל שטם
מה משה, ומיתת משה היתה "בארץ מואב מול בית פעור"), וכ"כ הראב"ע עה"פ (מסעי

לג, מט) "ויחננו על הירדן מבית הישימון גו' בערבות מואב" - הוא הגיא הנשקף

על פני הישימון], וא"כ הרי הישימון הי' רחוק משפת ים טבריא?

ג

מענה להמניחים על מכתבם – בהמשך להמענות שקיבלו על שאלותיהם בהמדובר בהתועדות מוצש"ק חוקת-בלק:

[1] במכתבם כתבו:

"ע"פ מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א – הפי' הוא שלאחרי שבאה הבאר ל"הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה" (ששם בטלה הבאר) אז "נגנזה (הבאר) בימה של טבריא", ובמילא "ונשקפה על פני הישימון", והיינו, כשכבשו בניי את ארץ עוג, קודם שעברו את הירדן, אז "ונשקפה על פני הישימון", שראו את הבאר שנגנזה בימה של טבריא.

עדיין לא תפסנו:

א) איך אפ"ל שהבאר נגנזה בימה של טבריא תיכף לאחרי כיבוש ארץ עוג, כשהיו בניי על שפת ים כנרת – הרי מפורש בפרש"י שהבאר בטלה לאחרי שמת משה ("שם מת משה ושם בטלה הבאר"), ומיתת משה היתה "בהר נבו ראש הפסגה אשר ע"פ יריחו . . בארץ מואב" (ובפשטות הי' מחנה ישראל בסמיכות למקום זה) – רחוק מים כנרת?

ב) ע"פ האמור שהבאר נגנזה בימה של טבריא כשהיו בניי בארץ עוג, קודם שעברו את הירדן – אי"מ מהו הקושי שבפי' הבי'?

בהשיחה נתבאר שהקושי בפי' הבי' הוא, שקשה לומר שהפסוק "ונשקפה על פני הישימון" מדבר אודות דבר שיהי בעתיד לאחרי זמן רב –

דאמירת השירה היתה במדבר קודם הכניסה לארץ, ומה שהבאר נגנזה בימה של טבריא (שע"ז קאי "ונשקפה על פני הישימון"), הי' זמן רב לאח"ז – לאחרי שנכנסו לארץ וכבשו את אי"י, שזה הי' זמן רב, שבע שכבשו ושבע שחלקו [כי לא הי' מסתבר לומר שהבאר נכנסה לארץ קודם בניי].

אבל ע"פ משנ"ת בהמענה שהבאר נגנזה בימה של טבריא כשהיו בניי בארץ עוג, קודם הכניסה לארץ – אי"מ מהו הקושי בפי' הבי'?

[דאע"פ שבעת אמירת השירה עדיין לא באו בניי לארץ עוג, וא"כ מ"ש "ונשקפה על פני הישימון" הרי"ז קאי על העתיד – אעפ"כ, אי"ז ענין שיהי' לאחר זמן רב, אלא תיכף לאח"ז,

וכמו ש"הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה", ששם מת משה ושם בטלה הבאר – הרי זה קאי על העתיד, אבל לא לאחרי זמן רב.

משא"כ אם נאמר שהבאר נגנזה לאחרי שעברו את הירדן וירשו את אי"י, שזהו לאחרי זמן רב].

אולי היתה הכוונה, שהבאר נגנזה בימה של טבריא לאחרי כיבוש הארץ (וזהו הקושיא שבפי' הבי' – שמדובר אודות ענין שיהי' בעתיד לאחרי זמן רב), אלא בהיות בניי בארץ עוג, קודם שעברו את הירדן, ראו את המקום (ימה של טבריא) ששם תגנז הבאר לאחרי שיכנסו לארץ. האם נכון?!

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

מזכרת מנישואי עוזיאל הכהן וחי' מושקא שיהיו וויינשטיין – יו"ד סיון ה'תשפ"ב

(א) על מה שכתבו: "איך אפ"ל שהבאר נגנזה בימה של טבריא תיכף לאחרי כיבוש ארץ עוג" – מחק את התיבות "איך אפ"ל ש", וכתב:

[הבאר נגנזה בימה של טבריא] לא [תיכף לאחרי כיבוש ארץ עוג] כ"א [קודם שעברו את הירדן] ככתבי בפירוש

(ב) על מה שכתבו: "שקשה לומר שהפסוק "ונשקפה על פני הישימון" מדבר אודות דבר שיהי בעתיד לאחרי זמן רב" – מחק תיבת "רב", וכתב:

– כי ונשקפה משמע עוד ענין באותו הזמן – לא יאחר מר"ח שבט שהיו כבר בהגיא גו'

(ג) על מה שכתבו: "ומה שהבאר נגנזה בימה של טבריא (שע"ז קאי "ונשקפה על פני הישימון"), הי' זמן רב לאח"ז – לאחרי שנכנסו לארץ וכבשו את א"י" – מחק את התיבות "זמן רב", וכתב:

[הי' לאח"ז] לאחר מות משה – שבטלה אז או (בדוחק גדול) [לאחרי שנכנסו לארץ וכבשו את א"י]

(ד) על מה שכתבו: "אולי היתה הכוונה, שהבאר נגנזה בימה של טבריא לאחרי כיבוש הארץ", כתב:

ומה קרה לה בנתיים?

[2] במכתבם כתבו:

"בנוגע למ"ש כ"ק אדמו"ר שליט"א על מה שכתבנו שלאחרי כיבוש ארץ סיחון ועוג חזרו בני"י לערבות מואב – "הי' כמובן היפך פשטות הכתובים בס"פ מטות וס"פ דברים" – לא תפסנו הכוונה בזה:

בס"פ מטות ובס"פ דברים מסופר רק אודות הכיבוש דארץ סיחון ועוג, ולא מסופר מה שהי' לאח"ז (כבפ' חוקת – "ויסעו בני"י ויחנו בערבות מואב מעבר לירדן ירחו").

ולכאורה, מאחר שבני"י עברו את הירדן (בכניסתם) ע"י יריחו, כמ"ש (יהושע ד, יט) "והעם עלו מן הבאר . . ויחנו בגלגל בקצה מזרח ירחו", בהכרח לומר שלאחרי שכבשו את ארץ עוג, כולל שפת ים כנרת ממש, חזרו בני"י (חוץ מאלו שהתיישבו בארץ סיחון ועוג (הנשים והטף)) דרומה כנגד יריחו, שזהו בקצה הצפוני של ים המלח (ובין ים המלח לים כנרת – מרחק גדול).

וכן משמע לכאורה בר"פ בלק:

לאחרי שכבשו בני"י את ארץ סיחון ועוג, פחד בלק מלך מואב שיכבשו גם את ארצו (כמ"ש "הנה כסה את עין הארץ", ובפרש"י: "סיחון ועוג . . עמדו עליהם והרגום", "והוא יושב ממולי" – "קרובים הם להכריתני").

וא"כ בהכרח לומר שלאחרי שכבשו את ארץ סיחון שהיתה בצפונה של ארץ מואב, ולאחרי שכבשו את ארץ עוג, שהיתה בצפונה של ארץ סיחון, והורישה לשני המטות וחצי המטה – חזר מחנה ישראל (שהי' י"ב מיל) דרומה, בסמיכות לגבול מואב.

[ולכן פחד מהם בלק מלך מואב (כיון שהיו קרובים לגבולו), ושלא לקרוא לבלעם שיקללם, והראה לו מארצו (ארץ מואב) את מחנה ישראל],

ובפשטות הי' גבול מואב רחוק מארץ עוג, מאחר שבין ארץ מואב לארץ עוג הפסיקה ארץ סיחון.

וגם: מיתת משה היתה ב"הר נבו ראש הפסגה אשר ע"פ יריחו . . בארץ מואב, וא"כ בהכרח לומר שלאחרי כיבוש ארץ סיחון ועוג, חזרו בני"י דרומה לכיוון ארץ מואב, ושם מת משה".

מזכרת מנישואי עוזיאל הכהן וחי' מושקא שיהיו וויינשטיין - יו"ד סיון ה'תשפ"ב

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "לא תפסנו הכוונה בזה", כתב:

!!

(ב) על מה שכתבו: "בס"פ מטות ובס"פ דברים מסופר רק אודות הכיבוש דארץ סיחון ועוג, ולא מסופר מה שהי' לאחי"ז (כבפי חוקת - "ויסעו בני"י ויחנו בערבות מואב מעבר לירדן ירחו") - מחק תיבת "ולא", וכתב:

ו[מסופר מה שהי' לאחי"ז (כבפי חוקת - "ויסעו בני"י ויחנו בערבות מואב מעבר לירדן ירחו)] שיבנו שם ערים כו' ויושיבו בהם טפס כו' וכ"ז קודם שיעברו הירדן

בס"ד.

ע"פ מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א - הפי' הוא שלאחרי שבאה הבאר ל"הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה" (שטם בטלה הבאר) אז "נגנזה (הבאר) בימה של טבריא", ובמילא "ונשקפה על פני הישימון", והיינו, כשכבשו בני"י את ארץ עוג, קודם שיעברו את הירדן, אז "ונשקפה על פני הישימון", טראו את הבאר שנגנזה בימה של טבריא.

עדיין לא תפסנו:

(א) ~~אך אפ"ל שהבאר נגנזה בימה של טבריא היכף לאחרי כיבוש ארץ עוג,~~ כשהיו בני"י על שפת ים כנרת - הרי מפורש בפרש"י שהבאר בטלה לאחרי שמה משה ("שם מה משה ושם בטלה הבאר"), ומיתח משה היתה "בהר נבו ראש הפסגה אשר ע"פ יריחו .. בארץ מואב" (ובפשטות הי' מחנה ישראל בסמיכות למקום זה) - רחוק מים כנרת?

(ב) ע"פ האמור שהבאר נגנזה בימה של טבריא כשהיו בני"י בארץ עוג, קודם שיעברו את הירדן - אי"מ מהו הקושי בפפי' הב': בהשיחה נהבאר שהקושי בפפי' הב' הוא, שקשה לומר שהפסוק "ונשקפה על פני הישימון" מדבר אודות דבר שיהי' בעתיד לאחרי זמן ~~כי~~ - כי ~~הוא~~ הוא דאמירה הסירה היתה במדבר קודם הכניסה לארץ, ומה שהבאר נגנזה בימה של טבריא (שע"ז קאי "ונשקפה על פני הישימון"), הי' זמן רב לאח"ז - לאחרי שנכנסו לארץ וכבשו את א"י, שזה הי' זמן רב, שבע שכבשו ושבע שחלקו [כי לא מסתבר לומר שהבאר נכנסה לארץ קודם בני"י].

אבל ע"פ משנ"ת בהמענה שהבאר נגנזה בימה של טבריא כשהיו בני"י בארץ עוג, קודם הכניסה לארץ - אי"מ מהו הקושי בפפי' הב'?

[דאע"פ שבעת אמירת הסירה עדיין לא באו בני"י לארץ עוג, וא"כ מ"ש "ונשקפה על פני הישימון" הרי"ז קאי על העתיד - אעפ"כ, אי"ז ענין שיהי' לאחר זמן רב, אלא תיכף לאח"ז,

וכמו ש"הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה", שטם מה משה ושם בטלה הבאר - הרי זה קאי על העתיד, אבל לא לאחרי זמן רב.

משא"כ אם נאמר שהבאר נגנזה לאחרי שיעברו את הירדן וירשו את א"י, שזהו לאחרי זמן רב.

ד

[חלק משיחת מוצש"ק חוקת-בלק, י"ב תמוז, תשל"ט]

ס"א

. . אין פשוטם של כתובים רעדט זיך דא וועגן דער באר, אז דער באר איז געגאנגען "נחליאל ומנחליאל במות ומבמות הגיא אשר בשדה מואב גוי" (וואס "שם בטלה הבאר") - איז ~~למאן נפק"מ~~ ווי פאסט אהער אז "אותה הפסגה" איז "נשקפה על פני הישימון"!! . .

. . און ועוד ועיקר אפי' אויב מ'וועט זאגן אז מ'דארף האבן דעם סימן צוליב די דורות הבאים - איז ניט פארשטאנדיק: וויבאלד אז "ישימון" איז א "מדבר שהוא שמים", א פלאכער ארט, און ווי פרש"י פריער (כ, כב) איז דער גאנצער שטח און געווען שוה, איז וואס דארפען האבן א סימן אויף דעם איינציגען הר וואס איז דארט דא?! (די צוויי אנדערע וואס זיינען געבליבן, איז הר סיני געווען פון צווייטן זייט מדבר לגבי מואב, און דער צווייטער איז געוון הר על גבי הר)!! און שטעט און אן עצים ואבנים זכו - איז ווי קען מען געבן א סימן אויף אן ארט אז מ'קען אים זעהן פון דעם מקום שם, דארטן זיינען דאך ניטא קיינע ענינים וואס פון זיי זאל מען קענען געבן א סימן אז מ'זאל וויסן וואו איז דער "ראש הפסגה"!! הפי'!!

ס"ב

. . אבער עפ"ז איז ניט פארשטאנדיק: ווי קען מען זאגן אז דער "באר" איז "נשקפה על פני הישימון", בשעת (רש"י זאגט אז) אין "במות הגיא אשר בשדה מואב" איז "בטלה הבאר"!!

[ווארדס ובפרט ווי רש"י האט שוין געזאגט פריער אז דער באר איז געווען "בזכות מרים", וואס דערפאר איז נאך דערויף וואס "ותמת שם מרים" איז "לא הי' מים לעדה", - ועד"ז עניי הכבוד בזכות אהרן" - נאר דערנאך איז דער באר צוריקגעקומען בזכותו של משה, אבער איז נאך דערויף וואס "מת משה", און דאך האט דאך געמוזט זיין "בטלה הבאר"!! . .

. . וואס דערפון איז פארשטאנדיק אז "בטלה הבאר" מיינט אז ס'איז בטל געווארן דער "ויצאו מים בים" (פעולת הבאר), אבער די מציאות פון דעם סלע איז געבליבן אויך דערנאך, נאר "נגנזה בימה של טבריא", און אויף דערויף זאגט מען אז "העומד על הישימון מביט ורואה כמין כברה בים", ער זעט א "סלע עגול ועשוי ככברה", וואס דאס איז דער סלע פון וועלכן דער באר איז ארויסגעקומען.

(* רש"י חוקת . .

ס"ג

. . פון דעם לשון "נשקפה", בוא"ו המוסיף, איז משמע אז עס רעדט זיך וועגן נאך אן ענין וואס איז געווען באותו הזמן ווען דער באר איז געקומען געווען אין "הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה".

און וויבאלד אז בר"ח שבט זיינען שוין אידן געווען "בגיא", און ביז סוף חיי משה – געהערט דארט "אלה הדברים אשר דבר משה" וואלט מען געדארפט זאגן אז "ונשקפה על פני הישימון" איז געווען אין דעם זעלבן זמן – לא יאחר פון ר"ח שבט.

און אבער לויט דעם פירוש אז "ונשקפה על פני הישימון" גייט אויף דעם וואס דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא", וועט אויסקומען אז "ונשקפה על פני הישימון" איז געווען א משך זמן לאח"י וואס דער באר איז אנגעקומען געווען אין "הגיא אשר בשדה מואב גו' ראש הפסגה" (און ניט באותו הזמן), ווארום דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא" ערשט לאחר מות משה (וואס דעמולט ערשט "בטלה הבאר"), קודם שעברו את הירדן, אדער (בדחף גדול ע"פ סברא) לאחרי כשנכנסו לארץ: (ווען זיי האבן כובש געווען ימה של טבריא).

. . ובפרט אז ס'שטייט "ונשקפה על פני הישימון", בוא"ו המוסיף, וואס דערפון איז פארשטאנדיק משמע אז ס'איז געווען באותו הזמן וואס דער באר איז אנגעקומען געווען אין "הגיא אשר בשדה מואב גו' ראש הפסגה" כנ"ל – איז דאך שווער צו זאגן אז "ונשקפה על פני הישימון" רעדט זיך וועגן דעם וואס דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא", וויבאלד אז ס'איז געווען אין א משך זמן לאחרי ווי דער באר איז געווען אין "הגיא אשר בשדה מואב" . .

ס"ד

. . ווען דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא ס'איז געזאגט געווארען "ונשקפה על פני הישימון" אויך (ועיקר) "ראש" הפעור הנשקף על פני הישימון", זיינען אידן געווען אין "עבר הירדן מזרחה", אין דעם גבול המזרחי מחוץ פון א"י – האט דאך קיין ארט ניט אז זייענדיק דארטן זאלן זיי זאגן אז א ס'ימן אויף דער דעם באר איז און "נגנזה בימה של טבריא" וואס בעל פעור אז מ'קען אים זי זעהן פון "הר הכרמל" וואס געפינט זיך במערבה של א"י, לעבן ים התיכון!

ובפשטות דארף מען זאגן אז זייענדיק אין עבר הירדן מזרחה, האבן אידן געזאגט אין דער שירה אז דער באר איז לאחרי מות משה ווען ס'וועט זיין אין אן ארט ("נגנזה בימה של טבריא"), וועלכן מ'קען זעהן פון דעם ארט וואו זיי געפינען זיך (אדער בסמיכותו) "ישימון" – לעבן שפת "ימה של טבריא".

וואס דעם ארט האבן שוין אידן איינגענומען בעת כיבוש ארץ סיחון וועג (וואס דארטן איז "ימה של טבריא"), און דארטן האבן זיך באזעצט די "שני המטות וחצי המטה" – האבן זיי פון דארטן געזעהן ימה של טבריא וואס דעם דער באר וואס "נגנזה בימה של טבריא" . .

(* בלק כג, כח. ולהעיר גם "מבית הישימות" (מסעי לג, מט).

ס"ה

ה. עפ"י וועט מען פארשטיין פארוואס רש"י ברענגט דעם פירוש פון מדרש תנחומא דוקא ("כך דרך רבי תנחומא"): [תחלה נכתב "ברענגט רש"י", ושינה הסדר שיהי כתוב "רש"י ברענגט"]

אין די אלע אנדערע ערטער וואו עס ברענגט זיך דער ענין, סיי אין ירושלים, און סיי אין מדרש רבה, שטייט דער לשון "הר הישימון", משא"כ אין מדרש תנחומא וואס דארטן שטייט "ישימון" סתם, און ניט "הר ישימון".

וואס פון פשטות הכתובים קומט אויס אז "ישימון" איז ניט קיין "הר", ווארום אין פסוק ווערט דערמאנט דער ענין פון "גיא", א מקום נמוך, און עס ווערט דערמאנט דער ענין פון "פסגה", א מקום גבוה, און עס ווערט דערמאנט דער ענין פון "שדה", א מקום רגיל, ס'איז גלייך מיט שטח כל הארץ;

און וויבאלד אז אין פסוק שטייט "ישימון" סתם, און ניט "הר (אדער גיא) הישימון", איז פארשטאנדיק, אז דאס איז א שטח וואס איז גלייך מיט פני הארץ, און ס'איז ניט קיין (טאל, און ניט קיין) "הר"; דאס איז נאר א "מדבר שהוא שמים", אבער אין אלע אנדערע זאכן איז עס גלייך מיט כל הארץ.

און ס'איז אויך פארשטאנדיק בפשטות אז מ'דארף ניט אנקומען צו "הר הישימון" אויף צו זעהן בארה של מרים וואס "נגנזה בימה של טבריא" - ווארום מ'קען דאס זעהן פון "ישימון" סתם, ניט קיין "הר":

בשעת מ'געפינט זיך אין מערבה של א"י, און פון דארטן וויל מען זעהן "ימה של טבריא" וואס געפינט זיך אין גבול המזרחי פון א"י, מוז מען ארויפגיין אויף "ראש הר הכרמל" - וויבאלד אז צווישן "הר הכרמל" מיט "ימה של טבריא" איז דא א מרחק גדול, און און צווישן זיינען דא כו"כ ישובים עניני ישוב (ערים, עצי אילנות וכו'), קען מען דאס ניט זעהן פון א שטח רגיל, נאר מ'דארף ארויפגיין אויף "ראש הר הכרמל";

ווען מ'געפינט זיך אבער אין עבר הירדן מזרחה, לעבן שפת "ימה של טבריא" (וואס דארטן האבן זיך געפונען "שני המטות וחצי המטה") - דארף מען ניט ארויפגיין אויף א הויכן בארג ("הר הישימון") אויף צו זעהן "ימה של טבריא", נאר מ'קען דאס זעהן פון דעם "ישימון" סתם, א שטח רגיל.

און דערפאר זאגט רש"י "כך דרש רבי תנחומא", וויבאלד אז נאר אין מדרש תנחומא שטייט "ישימון" סתם (ניט "הר הישימון") - און פון פשטות הכתובים איז פארשטאנדיק אז דאס איז ניט געווען קיין "הר", נאר א שטח רגיל (וויבאלד אז מ'דארף ניט אנקומען צו קיין "הר"), כנ"ל.

ס"ו

. . ע"פ פש"מ קען מען ניט זאגן אז "בארה של מרים" איז געווען "כמלא תנור", ווארום א זאגן אז דער סלע וואס האט משקה געווען את כל המחנה איז געווען מערניט ווי "כמלא תנור" - איז עס א תמיהה גדולה, און אויף דערויף דארף מען אנקומען צו א נס נוסף; (ב) ועיקר - מיט וואס וועט זיך אויסטיילען דער שטח פון דעם "כמלא תנור" פון די וואסערן פון "ימה של טבריא" וואס דערפאר וועט מען דאס באמערקען - ונשקפה ע"פ הישימון?

משא"כ אויב מ'זאגט אז ס'איז געווען "כמין כברה", וואס דעמולט רעדט זיך ניט וועגן דעם שטח פון דעם סלע, נאר וועגן זיין מראה - אז דער סלע ארט איז נבדל און משונה פון מי היים ("כמין כברה"), און דערפאר איז ער נראה ונשקף.

בס"ד.

מצו"ב הביאור בפרש"י עה"פ "ונשקפה על פני הישימוץ",

שנתבאר במוצאי ש"פ חו"ב.

כמה פרטים בהביאור - נרשמו ע"פ מענה כ"ק אדמו"ר

שליט"א. האם נרשם נכון?

בס"ד.

א. דער ביאור אין פירוש רש"י:

דער פירוש הראשון וואס רש"י ברענגט, אז "ונשקפה" גייט אויף "אותה הפסגה" [וואס אע"פ אז "ראש" (הפסגה)] איז לשון זכר, איז דאך אבער "פסגה" לשון נקבה, און דערפאר קען מען זאגן אויף דערויף "ונשקפה" (בל' נקבה), וויבאלד אז פון דארטן האט מען געזעהן די באנצע פסגה, און ניט נאר "ראש הפסגה", איז ניט מספיק, ווארום אויף דערויף איז דא א קשיא:

אין פשוטם של כחובים רעדט זיך דא וועגן דער באר, אז דער באר איז געגאנגען "נחליאל ומנחליאל במות ומבמות הגיא אשר בשדה מואב גו'" (וואס "שם בטלה הבאר"!) - איז למאי נפק"מ אז "אותה הפסגה" איז "נשקפה על פני הישימון"?

ווי דאס
אז הער

מ'קען ניט זאגן אז דאס איז דערפאר וואס מ'דארף האבן א סימן וואו איז דער "ראש הפסגה" (כדי מ'זאל וויסן וואו דער באר איז געגאנגען) - ווארום עס רעדט זיך דאך ווען אידן זיינען געווען אין "במות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה", האבן זיי אליין געזעהן דעם "ראש הפסגה", ובמילא דארפן זיי ניט האבן קיינע זייטיקע סימנים אויף דערויף.

ועזר ועזר

אז אפי' אויב מ'וועט זאגן אז מ'דארף האבן דעם סימן צוליב די דורות הבאים - איז ניט פארשטאנדיק: וויבאלד אז "ישימון" איז א "מדבר שהוא שמש", א פלאכער ארט, אז שטעט און אן עצים ואבנים וכו' - איז ווי קען מען געבן א סימן אויף אן ארט אז מ'קען אים זעהן פון דעם מקום שמש, דארטן זיינען דאך ניטא קיינע ענינים וואס פון זיי זאל מען קענען געבן א סימן אז מ'זאל וויסן וואו איז דער "ראש הפסגה"?

הי' י'?

ווי דאס
אז הער
ווי דאס
אז הער
ווי דאס
אז הער

ב. און דערפאר ברענגט רש"י דעם צווייטן פירוש, אז "ונשקפה" גייט אויפן באר, וואס עפ"ז קומט דאס בהמשך צו די פריערדיקע פסוקים וועלכע רעדן וועגן דער באר [און דערפאר שטייט "ונשקפה", לשון נקבה, ע"ד ווי ס'שטייט "באר הפרוה גו'", וויבאלד אז "באר" איז לשון נקבה], אז דער באר איז "נשקפה על פני הישימון".

אבער עפ"ז איז ניט פארשטאנדיק: ווי קען מען זאגן אז דער "באר" איז "נשקפה על פני הישימון", בשעת (רש"י זאגט אז) אין "במות הגיא אשר בשדה מואב" איז "בטלה הבאר"?

ווי דאס
אז הער
ווי דאס
אז הער
ווי דאס
אז הער
ווי דאס
אז הער

(1) פרש"י עה"פ. (2) פרשחנו כא, יח.

- ב -

וואס רש"י האט שוין געזאגט פריער² אז דער באר איז געווען "בזכות מרים", וואס דערפאר איז נאך דערויף וואס "ותמת שם מרים" איז "לא הי' מיט לעדה"⁴, נאך דערויף איז דער באר צוריקגעקומען בזכותו של משה⁵, אבער נאך דערויף וואס "מת משה", איז דאך "בטלה הבאר".

אויף דערויף זאגט רש"י - "שנגנזה בימה של טבריא". והביאור בזה:

די פעולה פון דעם באר איז געווען - אז ס'זאל זיין דער "והשקית" אח העדה ואת בעירם⁶, און ווי מ'זעט בפשטות אז די מציאות פון דעם סלע (פון וועלכן דער באר איז ארויסגע-קומען) איז געווען אויך פריער, און אעפ"כ איז געווען דער "ורב העם עם משה גו'" אויף דעם וואס ס'איז ניטא קיין וואסער⁷, ביז אז ס'איז געווען דער "ויצאו מים רבים וחשת העדה ובעירם"⁸.

וואס דערפון איז פארשטאנדיק אז "בטלה הבאר" מיינט אז ס'איז בטל געווארן דער "ויצאו מים רבים" (פעולת הבאר), אבער די מציאות פון דעם סלע איז געבליבן אויך דערנאך, נאר "נגנזה בימה של טבריא", און אויף דערויף זאגט מען אז "העומד על הישימון מביט ורואה כמין כברה בים", ער זאט א "סלע עגול ועשוי ככברה"⁴, וואס דאס איז דער סלע פון וועלכן דער באר איז ארויסגעקומען.

ג. עפ"ז האט דאך רש"י געדארפט ברענגען נאר דעם צווייטן פירוש, וויבאלד אז לויט דעם פירוש גייט דער "ונשקפה על פני הישימון" אויפן "באר", כפשטות הכתובים - איז אבער דא אן אנדער קשיא, וואס מצד דער קשיא איז דער פירוש נאך ווייטער פון פשט"מ ווי דער ערשטער פירוש (און דערפאר ברענגט דאס רש"י אלס דעם צווייטן פירוש):

פון דעם לשון "ונשקפה", בוא"ו המוסיף, איז משמע אז עס רעדט זיך וועגן נאך אן ענין וואס איז געווען באותו הזמן ווען דער באר איז געווען איך "הגיא אשר בשדה מואב".

און וויבאלד אז בר"ח שבט זיינען שוין אידן געווען "בגיא"¹⁰, וואלט מען געדארפט זאגן אז "ונשקפה על פני הישימון" איז געווען אין דעם זעלבן זמן - ~~אז אונטער ר"ח שבט~~.

3) עה"פ שם כ, ב. 4) שם, א-ב. 5) תענית ט, א. 6) פרשתנו שם, ה. 7) שם ג, ואילך. 8) שם, יא. 9) פרש"י ד"ה כמין - שבת לה, א. 10) דברים א, ג. שם ד, מו.

וענין ענין
הפנייה
ההקשר
- נאך צעניאן
סוף

אזכרה
"ו"

אזכרה
2013
15/10/13
15

X

אם הי' הי' הי' הי'

אין סוף
10/10
אזכרה
אזכרה
אזכרה
אזכרה

אוד לויט דעם פירוש אז "ונשקפה על פני הישימון" גייט אויף דעם וואס דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא", וועט אויסקומען אז "ונשקפה על פני הישימון" איז געווען א משך זמן לאח"ז וואס דער באר איז געגענגען אין "הגיא אשר בשדה מואב" (און ניט באותו הזמן), ווארום דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא" ערשט לאחר מות משה (וואס דעמולטע"ב בטלה הברא"), קודם שעברו את הירדן, אדער (במחוק גמרא) לאחרי פשנכנסו לארץ (וואו צייכונג געווען יאה א (ע) סדרה גמרא).

Handwritten notes: *אין ז' אלול ה'תשפ"ב*, *גמרא*, *אין ז' אלול ה'תשפ"ב*

מ'געפינט טאקע אז אין פסוק ווערן דערמאנט ענינים "על שם העתיד", ווי רש"י זאגט בנוגע צו "אשור", און בנוגע צו "נחל אשכול"¹², ובכ"מ - דאס איז אבער ניט קיין גלאטער אופן אין לימוד פון פשוטו של מקרא,

ובפרט אז ס'שטייט "ונשקפה על פני הישימון", בואו המוסף, וואס דערפון איז ~~אין פני הישימון~~ אז ס'איז געווען באותו הזמן וואס דער באר איז געגענגען אין "הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה" - איז דאך שווער צו זאגן אז "ונשקפה על פני הישימון" רעדט זיך וועגן דעם וואס דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא", וויבאלד אז ס'איז געווען אין א משך זמן לאחרי ווי דער באר איז געווען אין "הגיא אשר בשדה מואב".

Handwritten notes: *אין ז' אלול ה'תשפ"ב*, *אין ז' אלול ה'תשפ"ב*

און צוליב דער קשיא, איז דער פירוש ווייטער פון פש"מ נאכמער פון דעם ערשטן פירוש, און דערפאר ברענגט דאס רש"י אלס א צווייטער פירוש.

ד. דער ביאור אין דעם וואס רש"י איז מוסיף "כך דרש רבי תנחומא":

אין מפרשי הירושלמי¹³ שטייט אז "הר הישימון" איז הר הכרמל דגריס בפרק במה מדליקין בענין זה", וואס דארטן שטייט: "הרוצה לראות בארה של מרים יעלה לראש הר הכרמל ויצפה ויראה כמין כברה בים וזו היא בארה של מרים".

דאס איז אבער א פירוש תמוה וואס לא זכיתי להבין, ווארום:

ווען דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא", זיינען אידן געווען אין "עבר הירדן מזרחה", אין דעם גבול המזרחי פון א"י - האט דאך קיין ארט ניט אז זייענדיק דארטן זאלן זיי זאגן דעם באר און "נגנזה בימה של טבריא" וואס מ'קען זעהן פון "הר הכרמל" וואס געפינט זיך במערבה של א"י, לעבן ים התיכון!

Handwritten notes: *ענין*, *אין ז' אלול ה'תשפ"ב*, *הבעור הגמרא*, *אין ז' אלול ה'תשפ"ב*

Handwritten notes: *אין ז' אלול ה'תשפ"ב*

11 פרש"י עה"פ בראשית ב, יד. 12 פרש"י עה"פ דברים א, כד. 13 פנ"מ.

Handwritten notes: *אין ז' אלול ה'תשפ"ב*, *אין ז' אלול ה'תשפ"ב*

- ד -

ובפשטות דארף מען זאגן אז זייענדיק אין עבר היירדן מזרחה, האבן אידן געזאגט אין דער שירה אז דער באר איז "נגנזה בימה של טבריא", וועלכן מ'קען זעהן פון דעם "ישימון" - לעבן שפת "ימה של טבריא",

אמרי
אמא

אין אן ארט
אין אן ארט

וואס דעם ארט האבן שוין אידן איינגענומען בעת כיבוש ארץ סיחון ועוב (וואס דארטן איז "ימה של טבריא"), און דארטן האבן זיך באזעצט די "שני המטות וחצי המטה" 14 - האבן זיי פון דארטן געזעהן דער באר ~~אז~~ "נגנזה בימה של טבריא".

י"א
ט"ז
א"ח

א"ח
ט"ז
ט"ז
ט"ז
ט"ז

ה. עפ"ז וועט מען פארשטיין פארוואס (ברענגט רש"י) דעם פירוש פון מדרש תנחומא דוקא ("כך דרך רבי תנחומא"):

אין די ארץ ערטער וואו עס ברענגט זיך דער ענין, סיי אין ירושלים, און סיי אין מדרש רבה, שטייט דער לשון "הר הישימון", משא"כ אין מדרש תנחומא וואס דארטן שטייט "ישימון" סתם, און ניט "הר ישימון".

וואס פון פשטות הכתובים קומט אויס אז "ישימון" איז ניט קיין "הר", ווארום אין פסוק ווערט דערמאנט דער ענין פון "גי'א", א מקום נמוך, און עס ווערט דערמאנט דער ענין פון "פסגה", א מקום גבוה, און עס ווערט דערמאנט דער ענין פון "שדה", א מקום רגיל, פארז גלייך מיט שטח כל הארץ;

א"ח
ט"ז
ט"ז

און וויבאלד אז אין פסוק שטייט "ישימון" סתם, און פשוט ניט "הר הישימון", איז פארשטאנדיק, אז דאס איז א שטח וואס איז גלייך מיט פני הארץ, און ס'איז ניט קיין (טאל, און ניט קיין) "הר"; דאס איז נאך א "מדבר שהוא שמם", אבער אין ארץ אנדערע זאכן איז עס גלייך מיט כל הארץ.

און ס'איז פארשטאנדיק בפשטות אז מ'דארף ניט אנקומען צו "הר הישימון" אויף צו זעהן בארה של מרים וואס "נגנזה בימה של טבריא" - ווארום מ'קען דאס זעהן פון "ישימון" סתם, ניט קיין "הר":

בשעת מ'געפינט זיך אין מערבה של א"י, און פון דארטן וויל מען זעהן "ימה של טבריא" וואס געפינט זיך אין גבול המזרחי פון א"י, מוז מען ארויפגיין אויף "ראש הר הכרמל" - וויבאלד אז צווישן "הר הכרמל" מיט "ימה של טבריא" איז דא א מרחק גדול, און און צווישן זיינען דא כו"כ ~~שטח~~ קען מען דאס ניט זעהן פון א שטח רגיל, נאר מ'דארף ארויפגיין אויף "ראש הר הכרמל";

עני
א"ח
ט"ז
ט"ז
ט"ז

לזכות

החתן הרה"ת ר' עוזיאל הכהן והכלה מרת חי' מושקא שיחיו

וויינשטיין

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

יו"ד סיון, ה'תשפ"ב

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' ארי' יצחק הכהן וזוגתו מרת ראשא רוזא שיחיו וויינשטיין

הרה"ת ר' משה וזוגתו מרת שרה חנה שיחיו גורארי'

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' נפתלי הכהן וזוגתו מרת חי' גולדא שיחיו וויינשטיין

הרה"ת ר' יוסף יהושע משה הלוי וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו באַלקעני

מרת רבקה שתחי' רובאַשקין

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת חנה שיחיו גורארי'

הרה"ת ר' דוד וזוגתו מרת חי' רבקה שיחיו פלדמן

מרת הינדא שתחי' גורארי'

מרת פרידא שתחי' אורינשטיין